

ОБЩЕСТВО С ОГРАНИЧЕННОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТЬЮ
«Ялтинская общеобразовательная школа
имени святого цесаревича Алексея»

Республика Крым, г. Ялта, ул. Садовая 2, тел/факс: (0654) 26-23-86, e-mail: private_school@mail.ru

Рассмотрена и принята
на Педагогическом совете

Протокол от 28.08.2023 № 1

СОГЛАСОВАНО

Заместитель директора по УВР
ООО «ЯОШ» им. св. цес. Алексея»
Соломкина Т.Е.

от 30.08.2023 г.

УТВЕРЖДАЮ

Директор ООО «ЯОШ» им. св.
цес. Алексея»

Приказ от 30.08.2023 № 80

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Родной язык (украинский)»

для обучающихся 8-9 классов

Учитель: Соломкина Татьяна Евгеньевна

Ялта 2023

1. Пояснювальна записка

Програма з української мови ґрунтується на таких основних принципах:

1. Практичній спрямованості та комунікативній орієнтації навчання;
2. Взаємозв'язку у вирішенні комунікативних, освітніх, розвивальних і виховних завдань;
3. Взаємопов'язаному розвитку усіх видів мовленнєвої діяльності;
4. Відборі й організації навчального матеріалу відповідно до вимог мовознавства з урахуванням функціонального підходу, а також специфіки оволодіння українською мовою російськомовними учнями;
5. Наступності між початковою й основною ланками.

Мета вивчення української мови в загальноосвітній школі Криму – створення оптимальних умов для становлення духовно багатой особистості, формування міжкультурних зв'язків у міжкультурному регіоні.

Навчання української мови спрямоване на формування *соціокультурної компетентності*, яка полягає в умінні встановлювати соціальні контакти, адаптації підростаючого покоління до життя в українському соціумі, патріотичному й моральному вихованні, а також у формуванні почуттів толерантності до представників інших національностей, їхніх мов, культур.

Для досягнення зазначеної мети передбачається розв'язання таких завдань:

- забезпечення позитивної мотивації до засвоєння української мови;
- формування умінь і навичок з усіх видів мовленнєвої діяльності в усній і письмовій формі;
- засвоєння елементарних знань про найважливіші мовні одиниці, *необхідні й достатні* для формування мовленнєвих умінь і навичок;
- збагачення словникового запасу;

- засвоєння української графіки й орфографії, формування фонетико-графічних та правописних умінь і навичок;
- залучення до національної культури українського народу;
- забезпечення інтелектуального, морального, соціокультурного й естетичного розвитку особистості.

2. Загальна характеристика навчального предмету

Предмет «Українська мова» відіграє важливу роль в реалізації основних цільових настанов навчальної освіти: формування основ вміння вчитися та здібностей до організації своєї діяльності; духовно-моральному розвитку та виховання учнів.

У програмі подається коротка характеристика предмету, визначаються цілі, завдання навчання українській мові в початковій школі, ціннісні орієнтири навчання, зміст навчання, результати засвоєння програми, вимоги до умов реалізації програми.

На уроках української мови учні отримують уявлення про мову та культуру українців, їх звичаї та традиції. При вивченні української мови необхідно враховувати загальні та відмінні особливості двох споріднених мов.

Відповідно до концептуальних засад, мети і завдань курсу у Програмі визначено зміст навчання української мови для 8-9 класів, який структуровано за чотирма взаємозв'язаними лініями — *мовленнєвою, мовною, соціокультурною і діяльнісною*.

Отже, **мовленнєва** змістова лінія забезпечує вироблення і вдосконалення умінь і навичок в таких видах **діяльності**, як аудіювання, читання, говоріння, письмо.

Основне призначення мовленнєвої змістової лінії полягає у визначенні змісту роботи щодо формування в учнів комунікативної компетенції, суть якої розкривається у формулюванні мети курсу. Комунікативний блок програми презентує функціональну систему мовлення, представлену мовленнєвою діяльністю в єдності чотирьох її складових — слухання, читання, говоріння і письма. Ця змістова лінія включає зміст

навчальної мовленнєвої діяльності, куди входять відомості про мовлення та перелік основних видів робіт за кожним із видів мовленнєвої діяльності, а також навчальні досягнення учнів.

Мовна змістовна лінія полягає у засвоєнні учнями системних знань про мову як засіб вираження думок і почуттів людини та формування мовних умінь і навичок.

Мовна змістова лінія визначає особливості фонетичної, лексичної, словотворчої, граматичної та правописної систем української літературної мови. Вона включає актуальні питання функціонування української мови, теоретичні відомості про систему мови, її рівні й аспекти, ключові поняття фонетики, лексикології, фразеології, будови слова і словотвору, морфології, синтаксису, орфографії і пунктуації. Обсяг теоретичних відомостей наближається до курсу української мови як рідної. Об'єктивною підставою для цього є спільність предмета вивчення (українська мова), близькість мов, високий рівень загального розвитку і мовленнєвих здібностей російськомовних учнів. Ефективність такого підходу підтверджена узгодженням відповідних програм, багаторічною шкільною практикою, результатом чого є належний рівень володіння українською мовою російськомовними учнями.

Мовна змістова лінія ґрунтується на вченні про мову як систему систем і передбачає відповідне пред'явлення теоретичного матеріалу, що сприяє оптимізації його засвоєння (факти, викладені в системі, запам'ятовуються краще, ніж набір розрізнених фактів). Комунікативна орієнтація навчання, в свою чергу, зумовлює необхідність поєднання різнорівневих та різноаспектних мовних явищ, оскільки у мовленні вони функціонують комплексно, в тісному взаємозв'язку.

Програмою передбачено, що впродовж усього періоду навчання в полі зору вчителя перебуватимуть факти і явища української мови, які мають істотні або несуттєві розбіжності з аналогами в рідній, а також специфічні, властиві лише виучуваній мові, питання культури мовлення, пов'язані з

впливом російської мови. Опора на рідну мову учнів при вивченні української здійснюватиметься через словникову (в тому числі термінологічну) роботу, відповідне формулювання запитань і завдань, систему спеціальних вправ на спостереження, порівняння, переклад тощо.

У програмі вказано на необхідність здійснення міжпредметних зв'язків, найприроднішими з яких є зв'язки курсу мови з літературою та образотворчим мистецтвом, а також з предметами богословського курсу, що характерно для основної направленості школи.

Соціокультурна змістовна лінія направлена на засвоєння українських та загальнолюдських культурних і духовних цінностей, норм, які регулюють стосунки між поколіннями, статями, націями, сприяють естетичному і морально-етичному розвитку.

Соціокультурна змістова лінія втілює один з основних концептуальних підходів до мовної освіти. Вона стосується соціокультурних умов користування мовою і пов'язана зі знаннями та вміннями, необхідними для реалізації соціального аспекту використання мови. Ця змістова лінія ґрунтується на суспільній та культуроносній функціях мови, відображує взаємозалежний зв'язок «людина – суспільство – мова – культура» і полягає у вивченні мови в контексті приватного і суспільного життя, представленої нею та відображеної у ній культури, системи цінностей, взаємозв'язків із культурними надбаннями народів світу.

Діяльнісна (стратегічна) змістовна лінія полягає у формуванні загальнонавчальних умінь і навичок учнів, опанування стратегій, які визначають мовленнєву діяльність. Діяльнісна змістова лінія становить багатомірну систему найважливіших інтелектуальних умінь і навичок, необхідних для формування загальної культури учнів, їх готовності до пізнавальної і творчої діяльності та саморозвитку.

Зазначені змістові лінії у комплексі формують комунікативну компетенцію особистості.

3. Місце предмету у навчальному плані

Робоча програма курсу «Українська мова» для 8-9 класів розрахована на 34 години (1 г на тиждень) в кожному класі на рік.

4. Результати засвоєння програми

Особистісні результати

Учень отримає можливість для формування наступних загальних особистісних результатів:

- становлення внутрішньої позиції школяра на рівні позитивного ставлення до школи, до вивчення української мови, орієнтація на змістовні моменти шкільної дійсності і прийняття зразка «гарного учня»;
- прийняття та освоєння соціальної ролі учня, розвиток мотивів навчальної діяльності (соціальних, навчально-пізнавальних і зовнішніх); формування особистісного сенсу навчання, сталого навчально-пізнавального інтересу до вивчення мови, мовної діяльності, до читання і читацької діяльності;
- усвідомлення мови як основного засобу людського спілкування, розуміння важливості спілкування як значущої складової життя суспільства;
- сприйняття української мови як однієї з основних національно-культурних цінностей російського народу, його значення в процесі отримання шкільної освіти, усвідомлення себе носієм цієї мови;
- розуміння того, що правильна усна і письмова мова є показником індивідуальної культури людини;
- розвиток здатності до самооцінки на основі спостереження за власним мовленням;
- усвідомлення своєї етнічної та національної приналежності; формування цінностей багатонаціонального російського суспільства; становлення гуманістичних і демократичних ціннісних орієнтацій;
- шанобливе ставлення до іншої думки, історії та культури інших народів;

- розуміння цілісного, соціально орієнтованого погляду на світ в його органічному єдності і різноманітності природи, народів, культур і релігій; оволодіння початковими навичками адаптації до динамічно змінюється й розвивається світі;

- розвиток самостійності та особистої відповідальності за свої вчинки (так і оточуючих людей), в тому числі в інформаційній діяльності, на основі уявлень про норми і соціальної справедливості;

- розвиток етичних почуттів (сорому, совісті, доброзичливості і емоційно-моральної чуйності), розуміння почуттів однокласників, співрозмовників; співчуття і співпереживання людям.

Метапредметні результати

Регулятивні

Учень отримає можливість для формування регулятивних УУД:

- приймати і зберігати в пам'яті цілі та завдання навчальної діяльності; у співпраці з учителем знаходити засоби їх здійснення і ставити нові навчальні задачі; виявляти пізнавальну ініціативу у навчальному співробітництві;

- враховувати виділені вчителем орієнтири дії в новому навчальному матеріалі (у співпраці з учителем, однокласниками);

- планувати, контролювати і оцінювати навчальні дії відповідно з поставленим завданням і умовами її реалізації; визначати найбільш ефективні способи досягнення результату;

- виконувати дії за наміченим планом, а також за інструкцій, що містяться в джерелах інформації (у завданнях підручника, у «Довідкових матеріалах підручника — у пам'ятках); враховувати правило (алгоритм) в плануванні та контролі способу рішення;

- здійснювати підсумковий та покроковий контроль по результату, адекватно оцінювати правильність виконання дії і вносити необхідні корективи у виконання дії як по ходу його реалізації, так і наприкінці дії;

- виконувати навчальні дії в усному, писемному мовленні;

- адекватно сприймати оцінку своєї роботи вчителями, товаришами, іншими особами;
- розуміти причини успіху/неуспіху в навчальній діяльності і розвивати здібності конструктивно діяти навіть у ситуаціях неуспіху.

Пізнавальні

Учень отримає можливість для формування пізнавальних УУД:

- вміти використовувати мову з метою пошуку необхідної інформації у різних джерелах для виконання навчальних завдань (навчальна, додаткова література, використання ресурсів бібліотек та Інтернету); користуватися словниками і довідниками різних типів;
- записувати, фіксувати інформацію за допомогою інструментів інформаційних і комунікаційних технологій (далі ІКТ);
- орієнтуватися на різноманітність способів вирішення навчальних завдань, здійснювати вибір найбільш ефективних в залежності від конкретної мовної або мовленнєвої завдання;
- використовувати знаково-символічні засоби (у тому числі моделі, схеми, таблиці) подання інформації для створення моделей досліджуваних одиниць мови, перетворювати моделі та схеми для розв'язання навчальних і практичних лінгвістичних завдань;
- оволодівати навичками смислового читання текстів різних стилів і жанрів у відповідності з конкретними цілями і завданнями; отримувати необхідну інформацію з тексту художнього або пізнавального, аналізувати і оцінювати зміст, мовні особливості та структуру тексту; передавати усно або письмово зміст тексту;
- усвідомлено і довільно будувати мовленнєвий висловлювання відповідно до завдань комунікації і складати тексти в усній і письмовій формах; виступати перед аудиторією з невеликими повідомленнями, використовуючи аудіо-, відеосупровід і графічне супроводження;
- здійснювати логічні дії порівняння, аналізу, синтезу, узагальнення, класифікації за родовидовим ознаками, встановлювати аналогії і причинно-

наслідкові зв'язки, будувати міркування, підводити факти мови під поняття на основі виділення комплексу суттєвих ознак та їх синтезу.

Комунікативні

Учень отримає можливість для формування комунікативних УУД:

- вміти слухати і чути співрозмовника, вести діалог;
- орієнтуватися в цілях, завданнях, засобах і умовах спілкування;
- розуміти необхідність орієнтуватися на позицію партнера у спілкуванні, враховувати різні думки і координувати різні позиції у співробітництві з метою успішної участі в діалозі;
- будувати зрозумілі висловлювання; виявляти доброзичливе ставлення до партнера; здійснювати взаємний контроль у спільній діяльності, адекватно оцінювати власну поведінку і поведінку оточуючих;
- визнавати можливість існування різних точок зору і права кожного мати свою; висловлювати свою думку та аргументувати свою точку зору та оцінку подій;
- прагнути до точного вираження власної думки і позиції;
- домовлятися і приходити до спільного рішення у спільній діяльності, у тому числі в ситуації зіткнення інтересів;
- задавати питання, необхідні для організації власної діяльності та співпраці з партнером;
- вміти вибирати адекватні мовні засоби для успішного вирішення комунікативних завдань (діалог, усні монологічні висловлювання, письмові тексти) з урахуванням особливостей різних видів мовлення, ситуацій спілкування;
- будувати монологічні висловлювання з урахуванням ситуації спілкування та конкретної мовленнєвої завдання, добираючи відповідні мовні засоби, дотримуючись норм літературної мови і норми «хорошою» мови (ясність, точність, змістовність, послідовність висловлення думки та ін);
- активно використовувати мовні засоби і засоби ІКТ для вирішення комунікативних і пізнавальних завдань;

- застосовувати набуті комунікативні уміння в практиці вільного спілкування.

Предметні результати

- уявлення про мову як основний засіб людського спілкування і явище національної культури, про роль рідної мови в житті людини і суспільства;
- позитивне емоційно-оцінне ставлення до українській мові, розуміння значущості доброго володіння мовою;
- розуміння значущості правильної усної та письмової мови як показника загальної культури людини, вияви власного рівня культури;
- оволодіння нормами української мови (орфоепічних, лексичних, граматичних), правилами мовленнєвого етикету (в обсязі досліджуваного матеріалу курсу); використанням цих норм для успішного вирішення комунікативних завдань у ситуаціях навчальної мовленнєвої діяльності та вільного спілкування; формування свідомого ставлення до якості української мови, контролю над нею;
- придбання досвіду орієнтуватися в цілях, завданнях і засобах і умовах спілкування, вибирати адекватні мовні засоби для вирішення комунікативних завдань;
- засвоєння наукових уявлень про основні поняття і правила з області фонетики, графіки, лексики, морфеміки, морфології, синтаксису, орфографії (в обсязі досліджуваного матеріалу курсу) на високому рівні; розуміння взаємозв'язку і взаємозалежності між різними сторонами мови;
- оволодіння навчальними діями з мовними одиницями: знаходити, ідентифікувати, характеризувати, порівнювати, класифікувати основні одиниці мови (звуки, букви, слова, речення), конструювати з цих одиниць одиниці більш високого рівня.

5. Зміст навчального предмету

8 клас

Вступ. Мова – найважливіший засіб спілкування, пізнання і впливу

Повторення та узагальнення вивченого в 7 класі. Частини мови, їх

значення та граматичні ознаки. Найскладніші орфограми в них.

Синтаксис. Пунктуація. Словосполучення і речення. Просте речення. Двоскладні речення.

Головні і другорядні члени речення. Словосполучення. Будова й види словосполучень за способами вираження головного слова. Види зв'язку в словосполученні. Речення. Види речень за метою висловлювання й емоційним забарвленням речення (повторення). Речення прості й складні (повторення), двоскладні й односкладні; поширені й непоширені. Порядок слів у реченні. Логічний наголос.

Розділові знаки в кінці речення (повторення). Двоскладне речення. Головні й другорядні члени речення. Підмет і присудок. Способи вираження підмета. Простий і складений присудок (іменний і дієслівний). Способи вираження присудка. Узгодження головних членів речення. Речення поширені й непоширені (повторення). Означення, додаток і обставина як другорядні члени речення (повторення). Прикладка як різновид означення. Види обставин (за значенням), способи їх вираження. Порівняльний зворот.

Односкладні речення . Неповні речення. Односкладні прості речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, узагальнено-особові, неозначено-особові, безособові) і підмета (називні). Односкладні речення як частини складного речення.. Повні й неповні речення. Незакінчені речення, їх стилістичні функції.

Речення з однорідними членами. Речення із звертаннями, вставними словами. Однорідні члени речення (із сполучниковим, безсполучниковим і змішаним зв'язком). Поширені й непоширені однорідні члени речення. Сміслові відношення між однорідними членами речення (єднальні, протиставні, розділові). Речення з кількома рядами однорідних членів. Однорідні й неоднорідні означення. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами

Речення із звертаннями, вставними словами (словосполученнями, реченнями). Звертання непоширені й поширені. Риторичне звертання. Вставні

слова (словосполучення, речення). Групи вставних слів і словосполучень за значенням.

Речення з відокремленими членами. Поняття про відокремлення. Відокремлені другорядні члени речення (також уточнювальні). Розділові знаки при відокремлених членах речення. Правильна побудова речень із дієприкметниковими й дієприслівниковими зворотами. Дієприслівникові звороти як засіб зв'язку речень у тексті. Інтонація речень із відокремленими й уточнювальними членами. Синонімічність простих речень із відокремленими членами й складних речень.

Пряма і непряма мова. Діалог. Пряма й непряма мова як засоби передачі чужої мови. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як спосіб передачі чужої мови. Діалог. Розділові знаки при прямій мові й діалозі.

Повторення в кінці року. Повторення в кінці року відомостей про просте речення.

9 клас

Вступ. Мова – суспільне явище

Повторення та узагальнення вивченого. Просте неускладнене речення. Просте ускладнене речення

Складносурядне речення. Складне речення і його ознаки. Види складних речень. Складносурядне речення, його будова і засоби зв'язку в ньому. Розділові знаки між частинами складносурядного речення. Синоніміка складносурядних речень з різними сполучниками і ряду простих

Складнопідрядне речення. Складнопідрядне речення. Види складнопідрядних речень. Складнопідрядні речення з кількома підрядними.

Безсполучникове речення. Смислові відношення та інтонація в безсполучниковому складному реченні. Кома і крапка з комою в безсполучниковому складному реченні. Двокрапка в безсполучниковому складному реченні. Тире в безсполучниковому складному реченні.

Складне речення з різними типами зв'язку. Складне речення із сурядним та підрядним зв'язком. Складне речення із підрядним і

безсполучниковим зв'язком. Складне речення із сурядним і безсполучниковим зв'язком.

Складне речення з різними видами зв'язку. Складне речення з різними типами зв'язку.

Повторення та узагальнення вивченого.

6. Тематичне планування

8 клас

№	Розділ	Кількість годин
1	Вступ	1
2	Повторення та узагальнення вивченого в сьомому класі	2
3	Словосполучення і речення	12
4	Односкладні речення	6
5	Речення з однорідними членами	6
6	Речення зі звертаннями, вставними словами	2
7	Речення з відокремленими членами	2
8	Пряма і непряма мова. Діалог	2
9	Повторення та узагальнення вивченого у восьмому класі	1
	Разом	34

9 клас

№	Розділ	Кількість годин
1	Вступ	1
2	Повторення та узагальнення вивченого	2
3	Складносурядне речення	6
4	Складнопідрядне речення	14

5	Складне безсполучникове речення	7
6	Складне речення з різними видами зв'язку	4
	Разом	34